

MAHKEMENİN TAŞERON KARARI VE YOL-İŞ

Aydınlık Gazetesi, 29 Ocak 2013

Yıldırım Koç

4857 sayılı İş Kanununa göre, bir işyerinde yardımcı işlerin taşeron eliyle yaptırılması konusunda bir engel yoktur. Örneğin, bir fabrikanın yemek hizmetinin, bir mağazanın temizlik işlerinin taşeron eliyle yaptırılmasında kanuni bir engel söz konusu değildir.

Önemli olan konu, işyerindeki asıl işin bölünerek taşeronlar eliyle yaptırılmasında geçerli olan kanuni kısıtlamalardır.

4857 sayılı İş Kanununa göre, işyerinde asıl işin bir bölümünün taşeron eliyle yaptırılabilmesi için, bu uygulamanın (1) işletmenin gereği, (2) işin gereği ve (3) *teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren bir iş olması* gerekmektedir. Kanuna göre bu üç koşul aynı anda olmadan, asıl işin bir bölümü taşerona devredilemez.

Bu konuda bir de Alt İşverenlik Yönetmeliği vardır.

Bu konuyu düzenleyen Alt İşverenlik Yönetmeliği 27.9.2008 tarihli *Resmi Gazete*'de yayımlanarak bu tarihte yürürlüğe girdi.

Yönetmeliğe göre, "Alt işverene verilen iş, işyerinde mal veya hizmet üretiminin yardımcı işlerinden olmalıdır. Asıl işin bölünerek alt işverene verilmesi durumunda ise, verilen iş işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren bir iş olmalıdır."

Eğer bu üç koşul aynı anda bulunmadan asıl işin bir bölümü taşeron eliyle yaptırılırsa ve bu muvazaalı (danişıklı) durum Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı müfettişleri tarafından tespit edilirse, alt işverenle asıl işveren arasında yapılmış olan sözleşme geçersiz sayılır ve taşeron işçileri, işin başından itibaren asıl işverenin işçisi sayılır.

Alt İşveren Yönetmeliğinin 13. maddesi şöyledir:

"(1) Asıl işveren-alt işveren ilişkisinin iş müfettişlerince incelenmesi sonucunda muvazaanın tespitine ilişkin gerekçeli müfettiş raporu bölge müdürlüğünce işverenlere tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren 6 işgünü içinde işverenlerce yetkili iş mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. (2) Rapora 6 işgünü içinde itiraz edilmemiş veya mahkeme muvazaanın tespitini onamış ise tescil işlemi bölge müdürlüğünce iptal edilir ve *alt işveren işçileri başlangıçtan itibaren asıl işverenin işçileri sayılır.*"

Sendikalarımızın çoğu, asıl işin bir bölümünün taşerona verilmesi için bu üç koşulun aynı anda varolması gerektiğinin ve Alt İşveren Yönetmeliğinin 13. maddesinin sağladığı büyük olanağın farkında değildir.

Yol-İş Sendikası'nın önemli sorunlarından biri, Karayolları Gn.Md. işyerlerinde sayıları 7 bine ulaşan taşeron işçileriydi. Bu uygulamanın önlenmesi için 2010 yılında dava açıldı. 13 ay önce Ankara 10. İş Mahkemesi'nden mükemmel bir karar çıktı. Kararın sonuç bölümünde şu değerlendirme yer alıyordu:

"Mahkememizce yapılan yargılama sonucunda, (...) Karayolları Genel Müdürlüğüne ait asıl işlerin yüklenici şirketler aracılığı ile yürütüldüğü, (...) davalı kurumca ihale ile görürülen işlerin 6001 sayılı yasa ile Karayolları Genel Müdürlüğüne verilen asıl işler olduğu ve kurumun uzmanlık alanı içinde bulunduğu, yüklenicilerin sadece kağıt üzerinde ve resmi prosedürlerde devreye girdiği,(...) *yükleniciler ile davalı Karayolları Genel Müdürlüğü arasında alt işveren asıl işveren ilişkisinin muvazaalı olduğu, çalışanların işe ilk girişlerinden itibaren davalı kurumun işçisi olduğu sonuç ve kanaatine varılarak davacının davalı kurumun işçisi olduğuna ilişkin tespit talebinin kabulü cihetine gidilmiştir.*"

Peki, 7 Aralık 2011 tarihinde açıklanan işçi lehine bu mükemmel gerekçeli karardan sonra Yol-İş yöneticileri ne yaptı?

Hiçbirşey yapmadılarsa niçin yapmadılar?